

Herr.) en p. 273. pl. L. fig, 1 ♀, moet zijn *P. graslinella* *Boisd.* T. v. E. Dl. XIV. p. 39: „2 zakken op de Galdersche heide gevonden (Heyl.)”; determinatie bleef twijfelachtig; en p. 100: „meerdere zakken”; Dl. XV. p. 119. *var. stettinensis* *Herr.* (Heyl.). Volgens Snellen II. p. 1135 zouden deze *P. graslinella* *Boisd.* geweest zijn.¹⁾

Sesia conopiformis *Esp.* (= **normadaeformis**. *O.*)
Bst. I. p. 228, (noot): „(Hav.)”. Waarschijnlijk verward met *S. tipuliformis* *Cl.* Snellen I. p. 729.

Sesia chrysidiformis *Esp.*, (62. b.) *). Bst. I. p. 228:
„Brummen (v. W.), en ook door Havelaar”. Snellen I. p. 729.
Overveen. G. A. BENTINCK.

Willughby's Historia Insectorum en Methodus Insectorum.

Bij mijne Kritisch-historische Studie der Acarologie raadpleegde ik ook RAY'S *Historia Insectorum*, Londini 1710. In het gedeelte, de Acari betreffend, vond ik telkens WIL-LUGHBY (WILL.; F. W.) aangehaald. Daar ik van dezen schrijver geene andere werken ken dan zijne *Ichthyologia*, zijne *Ornithologia* en zijn *A brief account of his Voyage through a great part of Spain* (gevoegd achter RAY'S *Observations etc.*, London 1693), schreef ik daarover aan het Auskunfts-bureau der Deutschen Bibliotheken te Berlijn. Men kon mij niet helpen. — Daarop richtte ik mij tot den heer STANLEY HIRST, Entomologist in het British Museum af Natural History, met gelijk resultaat. — DR. D. MAC GILLAVRY te Amsterdam, wien ik door zijne opsporingen al zooveel verschuldigd ben, bracht hier licht in de zaak. Hij schrijft mij d.d. 29. VI. 1925:

„In verband met uw vraag heb ik RAY even doorgezien en kom tot de conclusie, dat een groot (het hoofd-) deel

1) *Psyche politella* *O.* Bst. I, p. 241: „in 1840 en later aan den Vogelenzang gevonden (v.V.)”. Met deze soort is bedoeld *Talaeporia politella* *O.*, waarschijnlijk verward met *T. tubulosa* *Retz.* Beide soorten worden nog onder de *Microlepidoptera* gerangschikt, hoewel Tutt ze plaatst onder de *Talaeporiinae*, onderdeel der *Psychidae*. Zie T. v. E. Dl. LXVI, p. XX.

Solenobia inconspicua *Stt.* Volledigheidshalve moet ik deze soort dus ook noemen. Zie hiervoor: Snellen II. p. 445 (noot): „op verschillende plaatsen bij Rotterdam werden de zakken gevonden”.

van zijn werk berust op een manuscript van WILLUGHBY, in zijn bezit. Hij heeft echter, als eerlijk man, overal aangegeven, wat hij aan F. WILLUGHBY ontleend heeft, o.a. het *Systeem in den aanhef van zijn werk!*"¹⁾).

„Daarom kon hij nergens een pag. aangeven, of jaartal, zooals hij het met andere werken, waaruit hij putte, steeds deed, b.v. ALDROVANDUS, MOUFFET, GOEDAERT, LISTER, PETIVER, etc. Voor mijne stelling heb ik twee bewijzen:"

„1e. Pag. 11. „De Araneis”.

„Cum D. WILLUGHBY Observationes suas de Araneis morte praeventus non perfecerit, plurimasque à se propositas species an ab aliis antea descriptis different dubitaverit”

„En eenige regels verder:"

„Additis insuper nonnullis ex notis D. WILLUGHBY, quas D. LISTERI diligentiam effugisse, existimo.”

„Dus: „ex notis”, niet: „ex scriptis.”

„2e. Pag. 48:”

„In descriptio coitûs hujus Insecti [dat is Dragonfly (M.G.)], cum SWAMMERDAMIO consensit D. WILL. qui et ipsae eum curiosè observavit, et descripsit in Hist. Insect. M. S.”

„Het boek had dus al een naam, maar was nog in manuscript. Jammer, dat RAY de teekeningen niet ook gereproduceerd heeft.”

„Nu citeert RAY op p. 259 een eigen werk: *Catal. Plant. Contab.* (zonder datum te noemen dezen keer!) waarin hij 't over de wormen in de *Bedeguar* (*spongilla Rosae caninae*) heeft. Misschien is daarin eene inleiding, of zijn daarin eenige gegevens, waarin hij iets zegt over WILLUGHBY's manuscript.”

„Daar RAY *Socius Collegii S. Trinitatis apud Cantabrigienses* was en zijne *Historia Insectorum* door de *Regia Societas Londinensis* na zijn dood uitgegeven is, zullen een van beide Colleges allicht zijne manuscripten (en die van WILLUGHBY) bezitten, onder zijn naam, of onder die van LISTER.”

Over bovenstaande mededeelingen gaf DR. D. MAC GILLAVRY mij de volle beschikking. Ik aarzel daarom

1) Dat is dus de *Methodus Insectorum!* O.

geen oogenblik, deze zijne vondst in de Entomologische Berichten wereldkundig te maken. Ook voor mijn hierboven genoemd werk zijn zij mij van groote waarde.

RAY'S (eigenlijk dus WILLUGHBY'S) Methodus Insectorum verscheen reeds in 1705 en 1708.

Arnhem.

A. C. OUDEMANS.

Een wolk van rupsen.

De heer J. S. VAN BRUMMEN, Emmastraat 69 a, Arnhem, deelde mij heden het volgende mede.

„Het zal een 30 jaren geleden zijn, toen ik mij bij een boer achter den Pinkenberg¹⁾ bevond. Het was een schitterende avond met vlekkeloozen hemel. Ineens zagen wij beiden een wolkje van zeer zonderlingen vorm en kleur een heuveltje in de verte overtrekken. Wij beiden stonden verbaasd, keken elkander aan; toen bezagen wij nog eens den vlekkeloozen hemel om ons ervan te overtuigen, dat er werkelijk geen wolkje aan de lucht was. Toen het wolkje over den heuveltop was, stortte het plotseling neer. En toen wij er heen waren gegaan, om te kijken, wat er gevallen was, vonden wij duizenden rupsen”.

Op mijne vragen kreeg ik nog ten antwoord, dat de rupsen onbehaard en groen waren, en overlans een paar roodachtige streepen vertoonden. De massa was zoo groot, dat de boer haar op wel 10 karrevrachten schatte. De wolk draaide niet in de rondte.

Mij werd gevraagd, welke verklaring ik daarvan geven kon. Ik heb gemeend, de volgende te moeten geven. Een windhoos streek over een dennenbosch, dat aangetast was door de dennenrups. Zij zoog alle rupsen (en zeer waarschijnlijk ook ander materiaal) van de boomen af; onderweg in kracht verliezend, verloor de hoos al het zwaardere materiaal; alleen de rupsen bleven over. De wolk naderde, naar gelang van de vermindering van de kracht van de hoos, steeds meer de aarde, werd toen nog even over den heuvel gezet en stortte toen neer.

Arnhem, 13 Juli 1925.

A. C. OUDEMANS.

1) Achter Rosendaal, en ten N. W. van den weg van Velp naar Beekhuizen. . . . O.